

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἐν τῷ ναῷ ἀπεγκαρέτησαν τὸν νεκρὸν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιμετίας τῶν Δραματικῶν συγγραφέων κ. Χ. "Δημήτριος καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου «Τέχνη» κ. Δ. Καλλιτεχνών.

*

Ἄτυχῆς φεύγουν οἱ διανοητικῶς ἐργάζομενοι, γοργοὶ γὰρ ἀράγοντα συτσωματιωμένα τὰ ἔργα των. Η διοπλήτη τῆς ἐργασίας δὲν ἐπιτρέπει εἰς πολλοὺς τὴν περισταλτήρην καὶ ἀποθηκεύουν φέροντες πολλάκις

μαζῇ των εἰς τὴν χνυπαρξίαν τὰ ἔργα των, πολλὰ τῶν ὄποιων ἀξίζουν νὰ παραμείνουν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. "Ας ἐλπίσωμεν ὅτι οἱ ἐπιζητήσεις συνάδελφοι! Ήταν μεριμνήσουν ὅπως συλλεγθοῦν καὶ ἐκδοθοῦν τὰ βιώσιμα δημοσιεύματα τοῦ Σπανδωνῆ, εἰς τὰ ὄποια ἔχει θησαυρισθῆ ἀπειρία γνώσεων. Η βιβλιοθήκη Φέσση πρὸς τούτοις θὰ ἐπλουτίζεται μὲν μερικούς τόμους ἀληθίως ἐγγυηλοπαιδικῆς οὐλης, συναρμολογούσα τὰ ἔργα τοῦ Σπανδωνῆ.

K.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΝΕ γνωστὸν πλέον δποίαν φύμην μεταξὺ τῶν μεγάλων ζωγράφων δλον τοῦ κόσμου καὶ πάτης ἑποχῆς ἀπέκτησε, κατὰ τὰ τελευταῖα ίδιως ἔτη, ὁ Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, ὁ γνωστότερος ὑπὸ τὸ καλλιτεχνικὸν ὄνομα Βι Greco, περὶ τοῦ δποίου πολλὰ ἐπ' ἔπειταν ἐγδιάφησαν καὶ περιπούδαστον κριτικὴν μονογραφίαν ἐδημοσίευσε πρὸ διετίας ὁ πολὺς Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς Maurice Barres.

Τὰ περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοτοκοπούλου ἔξεθεσα ἄλλοτε λεπτομερῶς καὶ διὰ διαλέξεως ἐν τῷ «Παρανασῷ» καὶ δι' ίδιας Ἰστορικῆς καὶ Καλλιτεχνικῆς μελέτης δημοσιεύσης πρὸ τετραετίας ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ». Θά κάμω μόνον λόγον περὶ 42 ὡραίων πινάκων τοῦ Greco ἐν τῆς συλλογῆς Marcezel de Neuces τῆς Βουδαπέστης, οἵτινες ἔξετέμηταν ἐν Παρισίοις πρὸ τίνος καὶ ἔξεποιήθησαν δλοι εἰς μεγάλας τιμάς.

Πρῶτος εἶνε «Ἡ Ἀγία Οἰκογένεια μὲ τὸ κάνιστρον τῶν καρπῶν», ἔργον ἀληθῆς ἀνυπερβλήτου τέχνης, ἐν τῷ δποίῳ δο "Ιωσήφ με δλην τὴν πατρικὴν στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν προσφέρει εἰς τὸ "Ἀγιον Τέκνον τοὺς εὐχάριστους καρπούς, ἐνῷ δη Παρθένος ἐν τῇ ὑπεροκοσμιῷ Αὐτῆς καλλονῆ παραπορει μετ' ἀρθάστου τρυφερότητος τὴν ὥραιαν ταύτην σκηνήν, ἡτις ἀποτελεῖ ἔξοχον καὶ ἀδόμονικώτατον σύνολον συγκινητικῆς εὐγενείας καὶ ἀπαραμίλλου γλυκύτητος. Ο πίνακας οὗτος ἐπωλήθη ἀντὶ φρ. 173,000.

«Ἡ Ἀσπιλος σύλληψις τῆς Παρθένου», «Ο Ιησοῦς εἰς τὸ "Οφρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ «Ο Χριστὸς ἐμπαιζόμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν» εἶνε ἔργα τῆς αὐτῆς περίπου ἑποχῆς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπεκτείσεως καὶ τεχνοτροπίας, διαφερούσης τοῦ προηγουμένου διίως κατὰ τὸν κρωματισμού, οἵτινες δὲν κλίνουσι πλέον πρὸς τὸ ζωγρόν καὶ τὸ φρούριον, ἀλλ' εἴνε βαθύτεροι καὶ σοφαρώτεροι.

Πέριξ τῶν ἰερῶν προσώπων ἐπεκτέμπονται γλῶσσαι πυρός, τῶν δποίων δη λάμψις δὲν ἔχει τίτοτε τὸ ὑπεροβολικόν, οὕτε τὸ ὑπεράγαν θαυμωτικόν, ἀλλὰ τοιնαντίον ἐμποιεῖ εἰς τὸν θεατήν τὴν ἐντύπωσιν καλλιτεχνικοῦ θελγήτου καὶ ποικιλίας ἀφθάστου. "Ἐκ τῶν εἰκόνων τούτων δη μὲν α' ἐπωλήθη ἀντὶ φρ. 155,000, δη β' ἀντὶ φρ. 125,000 καὶ δη γ' ἀντὶ φρ. 95,000,

«Ἡ Ἀγία Μαγδαληνὴ» καὶ ἐτέρα «Ἀγία Οἰκογένεια» εἶνε ἔργα τῶν πρώτων ἐπῶν τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ ἐγκαταστάτειος τοῦ Θεοτοκοπούλου μὲ θείαν ἀληθῆς ἔκφρασιν, ἐν τῇ δποίᾳ καταφαίνεται δη ίδια πλέον καλλιτεχνικὴ ἀτομικότης τοῦ Ἐλληνος ζωγράφου, ἀλλὰ καὶ μὲ πλούσιον καὶ ζωηρὸν χρωματισμόν, ἐμφαίνοντα τὴν ἐπίδρασιν, τὴν δποίαν ἔξισκουν ἀκόμη ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἔργα τοῦ Διδασκάλου του Τισσιανοῦ καὶ τοῦ Παύλου Κάγλιαρι Βερονέζε, τὸν δποῖον ἐθαύμαζε. Τὸ πρῶτον ἐπωλήθη φρ. 65,000 καὶ τὸ δευτέρον φρ. 81,000.

Ἡ προσωπογραφία τοῦ Καρδιναλίου Fernando de Guevara, Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Τολέδου καὶ Μεγάλου Ιεροξεταστοῦ τῆς Ἰσπανίας, ἔργον τῆς καλλιτεχνικῆς δράσεως τοῦ Θεοτοκοπούλου, εἴνε ὄντως ἔξοχος καὶ θαυμασία. Τὸ μαρρὸν πρόσωπον τοῦ Καρδιναλίου, ἐπιμηκόνμενον ἔτι μᾶλλον διὰ σφηνοειδοῦς ὑπογενέον, τὸ συνεσφριγμένον στόμα, τὸ βλόσιον καὶ βλέμμα, τὸ ψηφλὸν καὶ ἀπειλωμένον μέτωπον, τὸ πᾶν τέλος ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἐνδεικνύει θέλησιν ιτιχνάρ, ἄκαμπτον καὶ ἀμείλικτον, καὶ τοιοῦτος ὄντως ὑπῆρξεν δ Μέγας Ιεροξεταστής τῆς Ἰσπανίας. Διὰ τοῦτο δη εἰλικὸν αῦτη, δη τόσον μελετημένη, ζωντανὴ καὶ ἀληθής, θεωρεῖται δη ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Θεοτοκοπούλου καὶ ἐπωλήθη ἀντὶ φρ. 100,000.

Ωσαύτως καὶ δη προσωπογραφία τοῦ Ἀγίου Λούδοβίκου δε Ζονταίου δη ητις ἔξετελέσθη μεταξὺ τοῦ 1585 καὶ 1590, εἶνε ἔργον ὑπερόχου τέχνης, εἰς τὸ δποῖον κυριαρχοῦσι πλέον τὰ μελανὰ καὶ τὰ φαιὰ χρωμάτα, τὰ τόσον προσφιλῆ εἰς τὸν Θεοτοκόπουλον κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τοῦ καλλιτεχνικοῦ του βίου.

Ο «Ἐναγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» ἔργον μοναδικῆς καλλιτεχνικῆς ἀρμονίας, εἰς τὸ δποῖον τὸ Ἀγιον Πνεῦμα ἐν εἰδεί περιστερᾶς καὶ περιβαλλόμενον ἀπὸ φλοιοφόρους ἀκτίνας κατέχει τὸ κέντρον τῆς ὑπερόχου ταύτης συνθέσεως, ἐπωλήθη ἀντὶ φρ. 48,000.

Ἐπίσης ἐπωλήθησαν καὶ ἄλλαι τρεῖς εἰκόνες ἡτοι «Προσωπογραφία ἀνδρὸς» ἀντὶ φρ. 55,000, «Ο Αγιος Ανδρέας» ἀντὶ φρ. 33,000, καὶ «Ο Χριστὸς βαστάζων τὸν Σταυρὸν» ἀντὶ φρ. 31,200 τουτέστιν ικανά ἐπὶ πλέον τῶν ζητηθέντων.

Οι δόδεκα οὗτοι πίνακες, γράφει δη Γάλλος κριτικός, καὶ μόνον αὗτοι ἀν ὑπῆρχον, καταδεικνύουσι τὴν θαυμασίαν τοῦ Θεοτοκοπούλου τέχνην, διὰ τῆς δποίας ἀπαραμίλλους ἐμφανίζεται ισχυρός καὶ ἀληθής δη τόνος τῆς ζωῆς, τὸ αἰσθητα τοῦ θείου ἐξιδανικεύεται καὶ ἐξιψοῦται δη ὑπερόχου ἀντιλήψεως

καὶ θαυματῶς πλουσίας φαντασίας, καὶ αἱ μαγεῖαι τῶν χρωματισμῶν ἐμφανίζονται μὲ λαμπρότητα, τὴν δποίαν οὐδεὶς ζωγράφος οὔτε πρό, οὔτε μετὰ τὸν Θεοτοκόπουλον ἐγνώστεν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν περὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοτοκοπούλου ὑπενθυμίζω ὅτι κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀριστονέοντα τοῦ 1914 ἡ Ἰσπανία ἐτοιμάζεται νὰ ἐσογάπῃ τὴν τριακοσιοτήτην ἐ-

πέτειον τοῦ Greco, καὶ πρὸς τοῦτο κατίρτισε μεγάλην ἐπιφορείαν ἐξ ἐπιφανῶν προσώπων, ἵτις θὰ διοργανώσῃ τὰς ἔργατάς. "Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπαξίως ὁ ἀντιφορευόμενος εἰς αὐτὰς καὶ ἡ πατρίς τοῦ Θεοτοκοπούλου, τῆς ὄποιας τὸ ὄνομα δὲ μέγας ἀληθῶς καλλιτέχνης ἐτίμητε καὶ ἐδόξατεν.

ΙΠ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θέατρον «Πανελλήνιον».

«Αποκριάτικο» Ονειρο», Αθηναϊκή όπερα. Διμπότερο Γρ. Ξενοπούλου. Μουσική Έλενης Λαμπίρη

Κάθε ἄλλο ή Ἀθηναϊκή ή διπερέττα και ὡς κείμενον και ὡς σύνθεσις. "Ο, τι συμβαίνουν εἰς τὸ Ἀποκρητικὸν ὅνειρο μπορεῖ ίσως νὰ συμβαίνουν εἰς τὴν Ζάκυνθον, τὴν πατρὶδα τοῦ κ. Ξενοπούλου, ὃῃ δῆμος και εἰς τὰς Ἀθήνας. Ή δὲ μουσική, πλὴν τῆς Γκαμήλας, τίποτε τὸ Ἑλληνικὸν δὲν ἔχει—ἀσυμφωνία δ' ἐπικρατεῖ μεταξὺ λιμπρέτου και μουσικῆς. Ή δεσποινίς Λαμπτύρη, κόρη τοῦ μακαρίου μουσικοδιδάσκαλου, ἐσπούδασεν εἰς Εὐρώπην. διότου φαίνεται ἔγχραφε και τὴν μουσικήν. Δὲν ἔχει πρωτιτυπίαν. Η α' πρᾶξις εἶνε εἴδος Μαμζέλ Νιτούς μὲ τὸν μουσικοδιδάσκαλον, τὴν μαθήτων και τὴν μητέρα ἀντὶ τῆς ἡγουμένης. Η β' πρᾶξις ὑπενθυμίζει τῆς Βιεννέζικες διπερέττες μὲ τὰ βάλς και τὰ χοροτηλήματα. Τῆς γ' πρᾶξεως ή μουσική σοβαρά. Η συνθέτις κολακεύεται νὰ πιστεύει ὅτι Βαγνερίζει. Άλλα ποῦ; εἰς τὴν διπερέτταν στέκει σοβαρὰ μουσική! Έξ τῆς ὥλης μουσικῆς δίκαιον εἶνε νὰ ξεχωρίσῃ τις δύο μέρη, τοῦ ντυνέτο Εὐτυχίου (Καμβύση) και τῆς Μαργαρίτας (Δενδρινοῦ) και τὸ κουρατέτο μετά τῆς χορωδίας, ἀμφότερα εἰς τὴν β' πρᾶξιν. Τὸ λιμπρέττο εἶνε τοῦ κ. Ξενοπούλου. Αὐτὸ θὰ ἥρκει διὰ νὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς ἐπιτυχίας. Υπόθεσιν σχεδὸν δὲν ἔχει. Μία κόρη πηγάνει κρυφά μὲ μίαν ὑπηρέτισαν εἰς ἓνα χορὸν μετημφιεσμένων, τὴν ἀνακαλύπτει ὁ ἀδελφός της, ὅστις τὰ ἠήνει μὲ τὴν ὑπηρέτιαν και συγχωρεῖ τὴν ἀδελφήν, ή δποία γίνεται ἀρτίτα. Τὸ ίσχνὸν αὐτὸ ἐπεισόδιον εἶνε παραγεμισμένον μὲ χρονύς, με παλιγμάτους κυλιομένους και παιζοντας διπως εἰς τὸ ίπποδρόμιον, μὲ μπίρρες και σαμπάνιες και φυαράξια και ἓνα τύπον Λεονταρῆ. "Ολα αὐτὰ δικαιολογοῦν ίσως τὸν τίτλον «Ἀποκρητικό», ἀλλὰ πουθενά δὲν φαίνεται τὸ "Ονειρο. "Ονειρον ἔμεινεν διά τε τὸν συγχραφέα και τὴν συνθέτιδα ή ἐπιτυχία — ὅνειρον θερινῆς ἐσπέρας ... Ἀθηναϊκῆς ὄμως αὐτῆς.

Ἡ Ἑλληνοῖταλις δεσπ. Δενδρι-
νοῦ ἔχει καλὴν φωνὴν ὅταν τρα-
γουδεῖ, ἀποκρουστικὴν ὁμος βα-
ρεῖαν καὶ ξενικήν, ὅταν ὅμιλετ.
"Οταν χορεύει, εἶνε χαριτωμένη.
Καλή νός σουμποέττα ή κ. Κανδη-

λάκη. Ὁ οὐ Παπαϊωάνου ἔπαιξεν ἐλεεινά. Ἡ υπό-
κρισίς του νυσταγμένη τραγούδι του δὲν ήκουόθη, διότι δὲν ἔχει φωνήν· ή αποτυχία του δέ, συνετέλεσε
ὅτε καὶ τὸ ἔργον νὰ φανῇ ἀκόμη κατότερον.

Θέατρον «Κυβέλης.»

Ἡ «Τέοντα», τὸ λυρικὸν δρᾶμα τοῦ Δ' Ἀνούντειον, ὑπέροχον εἰς ἔκφραστιν, δυνατὸν εἰς ὑπόκρισιν, ἐπάγθη εἰς τὸ θέατρον τῆς Κυβέλης. Τὸ ἔργον ἐγράφη διὰ τὴν Δοῦζε, διὰ τὰ ὄντα χέρια τῆς Δοῦζε, καὶ ἡ προσπάθεια τῆς Κυβέλης, ἡ αξία προσοχῆς πάντοτε, δὲν ἴμπορέσει νά τὸ κρατήσῃ ἀπὸ τὴν ἀτεγκίναν τῶν ἀλλων ἥμοιοιν, οἱ ἕποιν κακομετεχειδισμῆσαν τοὺς φόλους των, τοὺς δύοις οὕτε ἡννόηταν κανόνις ίδιως ἡ κ. Γαλάτη ἦτοι καὶ τοῦ μετρίου κατοτέρα. Καὶ καλῶς ποιῶν ὁ θίασος, ἀπέσυρεν ἐνωρίς τὸ ἔργον.

• Ἡ «Ἐνέδρα» (L'Ennibuscade) τοῦ Henry Kissinger, τοῦ συγγραφέως τοῦ «Ἐντίκτου», ένεποιήσει μεγάλην έντυπων εἰς δόλον τὸ ἀκροατήριον

Απὸ τὸ «Πανόραμα». Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ Λόγιοι.